

[Udenrigsministeren.]

med udfaldet af de nordiske drøftelser om gennemførelse af toldpræferencer til fordel for udviklingslandene, som vi dengang stod over for. Disse drøftelser har først kunnet fuldføres i slutningen af februar 1969. Til gengæld er resultatet godt, og jeg finder derfor, at tiden nu må være inde til at give den redegørelse, som jeg i sin tid stillede i udsigt. Spørgsmålet om toldpræferencer vil jeg dog gerne sætte ind i en lidt større sammenhæng.

Der er i den danske offentlighed en klar erkendelse af, at Danmark sammen med andre industrilande har et medansvar for løsningen af de særlige udviklingsproblemer, der møder de mange unge nationer, som i de senere år har erhvervet deres selvstændighed. Der har da også været en bred politisk enighed om de beslutninger, der på dette område er blevet truffet af det høje ting. Jeg tænker her dels på folketingets vedtagelse i 1962 af loven om teknisk samarbejde med udviklingslandene og de senere stedfundne ændringer af denne lov samt på folketingets tilslutning til den i maj 1967 fremlagte 5 års plan for Danmarks opfyldelse af 1 pct.-målsætningen, dels på folketingets samtykke i 1965 til Danmarks undertegnelse af protokollen om udvidelse af Den almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel, GATT, med bestemmelser til fordel for udviklingslandene. Nu er emnet for denne redegørelse til folketinget Danmarks handelspolitik over for udviklingslandene, men der kan være grund til at understrege, at udviklingsproblemerne som sådanne er snævert forbundne, og at det i praksis kan være vanskeligt helt at holde de bistandspolitiske og de handelspolitiske aspekter nøje afgrænset.

Jeg tror imidlertid, at vi gør klogt i — såvel ud fra teknisk-økonomiske som politisk-psykologiske overvejelser — i de kommende år at vie de handelspolitiske aspekter af vort forhold til udviklingslandene øget opmærksomhed. De fleste af os husker endnu, hvorledes vi her i Europa i begyndelsen af 1950'erne, da den første kapitalhunger var blevet stillet gennem Marshallhjælpens gaveydelse, med voksende styrke foreholdt de amerikanske givere, at vi ønskede handel og ikke bistand — „trade, not aid“. Selv om behovet for teknisk og

økonomisk bistand til udviklingslandene fremdeles er stort og voksende, vokser også de nye staters berettigede ønsker om øget samhandel med de højt industrialiserede lande.

Med hensyn til vor handelspolitiske holdning over for udviklingslandene vil jeg først understrege, at vi ikke opretholder importrestriktioner, der særlig er rettet mod indførslen af varer fra disse lande. Tværtimod kan der peges på en række specielle toldforanstaltninger til fordel for udviklingslandene, hvoraf de fleste blev gennemført som led i Kennedyrunden. Allerede i 1964 afvikledes dog tolden på te, og pr. 1. januar 1967 gennemførtes toldfrihed for en række tropiske produkter som f. eks. ananas, bananer, visse kvæghuder, kakaomasse og kakaopulver. Pr. 1. juli 1968 bortfaldt tolden for vegetabiliske olier, nødder, forgarvede skind samt metervarer og bånd af jute, og endelig har de nordiske lande gennemført et arrangement, der muliggør toldnedsættelser eller toldfrihed for import af visse håndvævede bomuldstekstilvarer. For disse toldlettelser af særlig interesse for udviklingslandene er der i overensstemmelse med de nye GATT-bestemmelser — men i modsætning til det almindelige GATT-princip om gensidighed i forbindelse med toldforhandlinger — ikke krævet modydelse. Herudover har udviklingslandene desuden draget fordel af den almindelige danske liberalisering af importen.

Jeg mener derfor at kunne fastslå, at den danske handelspolitik over for udviklingslandene ikke alene er liberal, men at den også lever op til de handelspolitiske forpligtelser, vi i GATT har påtaget os over for udviklingslandene. Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at der ikke i vor handelspolitik over for udviklingslandene er områder, hvor der kan gøres en yderligere indsats. En lang række problemer trænger sig på, og jeg skal i det følgende komme ind på de vigtigste af disse. Forinden vil jeg imidlertid kort skitsere, hvad det er for forhold, der gør, at der er behov for særlige handelspolitiske forholdsregler til fordel for udviklingslandene.

Udviklingsprocessen og herunder ikke mindst industrialiseringen kræver betydelige investeringer, der manifesterer sig i et stort importbehov for maskiner, transport-